BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea — 14 Pagini

EXEMPLARUL { În România 3 lei / În străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 126. 288/932

Nr. 54 Sâmbătă 25 Februarie 1939 — 14 Pagini — P I I I I

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni. Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 În străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.

Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT STELIAN POPESCU

Comerțul alimentar

Să recunoaștem că unul din sectoarele cele mai părăsite în ce privește vigilența și controlul autorității a fost la noi, multă vreme, comerțul alimentar. Deși angajează interese ce privesc deaproape sănătatea și punga populației — a întregei populații, de toate vârstele și de toate stările — totuși comerțul alimentar n'a format, propriu zis, niciodată, o grije de căpătâi, o grije severă și de tot momentul, pentru cei cocoțați la conducerea administrațiilor noastre comunale.

Dela inimoasele campanii ale regretatului dr. H. Bottescu, fost prim ajutor de primar al Capitalei înainte de război, cele trei sferturi de milion de locuitori ai Bucureștilor n'au mai simțit ochiul ocrotitor și mâna purtătoare de grije a municipalității îndreptate permanent și dezinteresat spre sectorul de care sunt legate sănătatea și subsistența de fiecare zi a populației. Sporadicele intervenții ale autorității, ca maximalizarea prețurilor la pâine și la alte câteva articole alimentare de consumație curentă sau rarile descinderi pe la brutării, bodegi și restaurante, coincidau de obicei cu nevoia unui sporit potențial de popularitate în vederea evenimentului electoral apropiat, iar zelul nu dăinuia decât atât cât ținea toiul perioadei preelectorale, după care lucrurile reintrau în normal...

De aceea nicăeri, ca la noi, specula și lipsa unei higiene alimentare nu s'au răsfățat mai în largul lor, nicăeri, ca la noi, serviciile sanitare și o poliție a pieții nu și-au făcut simțită prezența, grație complicității cu speculatorii și abuzivii, pe spinarea marelui anonim și vecinicului păcălit: consumatorul. Se pare, însă, că această epocă de aur a nărăvașilor s'a cam încheiat. Desele razzii sanitare ce se fac de câtva timp în piețe — pe la măcelari, pescari, brânzari, mezelari, brutari, zarzavagii, etc. — completate cu descinderile la restaurante— până la cele mai simandicoase —, la fabricele de mezeluri și în genere la magazinele cu articole alimentare, dar mai ales sancțiunile aplicate, în cele mai multe cazuri, pe loc, sunt de natură să deștepte simțul de răspundere printre cei cari exercită comerțul alimentar — cel mai delicat din toate—, chemându-i la realitate.

Nici nu se mai putea de fapt prelungi tratamentul de toleranță în această direcție, după rezultatele pe care le-au dat raziile și descinderile de până acum.

Numai în cursul anului trecut, organele serviciului veterinar al primăriei au confiscat 25.000 kgr. carne, peste 24.000 litri lapte, peste 12.000 ouă, 5000 kgr. pește, 3000 kgr. cârnați, mititei, mezeluri, etc. 1500 kgr. brânzeturi, etc., găsite alterate, păstrate în condițiuni insalubre sau de proveniență clandestină.

Cantitățile de mai sus sunt departe, însă de a îngloba toate articolele alimentare ce au circulat în comerț anul trecut fără să îndeplinească condițiunile de prospețime și de igienă necesare.

Deunăzi se dăduse alarma în jurul scandalului cu falsificatorii de unt. Lăptarii nu s'au dat nici ei pe brazdă, ceeace a determinat autoritățile să le impună certificate de proveniență, de sănătate și de tuberculinare a vitelor.

Măsuri severe trebue să se ia și în ce privește controlul comerțului de ouă, marcând pe ele calitatea, spre a scăpa de pacostea vânzătorilor ambulanți, recrutați de angrosiști printre țărani și țărance de carnaval, pe cari îi trimit să cutreere cartierele, cu ouă clocite vândute pe 2 lei bucata, din stocurile ținute în rezervă, ca să menție prețuri cât mai ridicate pe piață pentru marfa de calitatea I și II-a.

„UNIVERSUL LITERAR"

de AL. GREGORIAN

Literatura va rămâne pentru totdeauna cel mai înalt și cel mai frumos refugiu al omului exasperat de condiția tragică a vieții și abrutizat de trivialitățile ei de fiecare zi. Un refugiu olimpic, o evadare pe culmi rarefiate, lângă cer.

Peisagiul literar, este mai ușor accesibil decât muzica și decât artele celelalte. E un regat vrăjit al fanteziei și al iluziilor, în care crengile de aur ale pomilor dăruesc rodii de lumină și de puritate oricui se lasă legănat pe o aripă de vis până la ele. O nostalgie edenică, pe care omul o va păstra veșnic în el ca pe o pecete originară, ne va îndemna totdeauna către albastrul orizonturilor sublunare și cu cât viața de aici, de jos, ne va încătușa mai tiranic, cu cât jadul mizeriilor ne va dogori sufletul și sensibilitatea mai tare, cu atât vom jindui mai mult după feeriile artificiale ale lumilor din cărți, și cu atât ne vom lăsa seduși mai ușor de mângâietoare chemări spre ireal. Voluptatea de a ne înșela simțurile, de a adormi pentru o clipă luciditatea ca să putem hoinări în voe pe un colnic de cer este imensă și îmbracă înfățișări dramatice, uneori, când dezacordul dintre noi și lumea înconjurătoare e mai adânc, când puritatea din inimi e ultragiată prea violent de realitatea imediată.

Conflictul ia un caracter cu deosebire tragic și proporții de cataclism cosmic, când noi suntem la vârsta absolută a tinereții candide...

Tinerețea găsește în creația literară o ieșire salvatoare.

O lume ideală, curată și albă ca otava de colilie, lumea care se înfiripă din visul anilor cu cerbiciile ne rănite, ar rămâne sterilă și ar muri tristă dacă nu s'ar putea salva în fantezia creatoare, pe acest istm care înaintează îndrăsneț în transcendent, unde imaginația zidește cetăți de gând și de cleștar, neatinse de impuritățile lumii reale.

Tinerețea care n'a trecut vămile lirice ale visului, este o tinerețe șleampătă, infertilă, inutilă.

Fac însemnările acestea cu colecția de un an a „Universului Literar" în față. Un freamăt de stupină se înalță din paginile ei spațioase. Este aci, adunată în faguri galbeni, rodnicia unei întregi generații literare, care a intrat tumultos în viață și sub semnul fecundității.

(Continuare in pag. 2-a)

D. Șukru Saracioglu, ministru de externe al Turciei, depunând o coroană la cimitirul turcesc dela Ghencea

Ședința de inchidere a consiliului permanent al Înțelegerii Balcanice

Comunicatul oficial

D. Gr. Gafencu, ministrul de externe, citind comunicatul oficial

Miercuri dim., după ce cei patru miniștri de externe au ținut o ultimă ședință dând forma definitivă a comunicatului oficial, au fost convocați membrii presei române și străine.

La orele 12 și 30, au intrat în sala de recepție a ministerului de externe, unde se aflau adunați numeroși ziariști, d-nii Grigore Gafencu, Metaxas, Saracioglu și Țințar Markovici.

D. Grigore Gafencu a dat citire următorului comunicat:

„Consiliul permanent al Înțelegerii Balcanice s'a întrunit la București în zilele de 20, 21 și 22 Februarie 1939, sub președinția Excelenței Sale d-lui Gafencu, ministrul afacerilor străine al României; Grecia fiind reprezentată prin Excelența Sa d. Metaxas, președintele consiliului și ministru al afacerilor străine; Turcia prin Excelența Sa d. Saracioglu, ministru al afacerilor străine și Iugoslavia prin Excelența Sa d. Țințar Markovici, ministru al afacerilor străine.

Membrii consiliului permanent au examinat diferitele aspecte ale situațiunii internaționale de azi și au procedat la schimburi de vederi amănunțite asupra chestiunilor cari ating în mod special interesele statelor Înțelegerii Balcanice.

Membrii consiliului permanent au fost unanimi în a constata că ei consideră într'un mod cu totul identic politica urmărită de Înțelegerea Balcanică, adânc credincioasă idealului de pace, care, dela întemeierea ei, n'a încetat nici un moment s'o însuflețească.

Consiliul permanent, afirmând încă odată strânsa solidaritate care unește pe membrii Înțelegerii Balcanice, subliniază voința lor unanimă de a-și continua sforțările în același spirit.

In această privință, consiliul permanent a avut prilejul să se felicite de acordul încheiat la Salonic la 31 Iulie 1938. Acest acord e o mărturie vie a voinței hotărîte a statelor membre ale Înțelegerii, de a nu nesocoti nimic în urmărirea unei colaborări plină de încredere între toate statele peninsulei, pe baza unei depline egalități și a respectului absolut al frontierelor lor.

Consiliul permanent a ratificat deciziunile consiliului economic al Înțelegerii Balcanice, care s'a întrunit ultima oară la Istanbul în Aprilie 1938, și și-a exprimat speranța fermă că lucrările celei de a VII-a sesiune a consiliului economic, care se va întruni la București în Aprilie 1939, vor permite să se strângă și mai mult legăturile economice dintre țările Înțelegerii Balcanice și să se desăvârșească comunicațiile directe între ele.

Viitoarea sesiune anuală ordinară a consiliului permanent va avea loc la Belgrad, în luna Februarie 1940.

Recunoașterea in principiu a guvernului Franco

După citirea comunicatului, d. Grigore Gafencu a adus la cunoștința presei următoarele:

Membrii Consiliului permanent al Înțelegerii Balcanice au hotărît, în principiu, recunoașterea „de jure" a guvernului generalului Franco, fiecare stat rămânând liber să determine modalitățile acestei recunoașteri, potrivit convenienței sale.

In corpul ziarului:

Declarațiile d-lor Metaxas, Saracioglu, Markovici și Gr. Gafencu.

Turcia a recunoscut guvernul Franco

Burgos, 22 (Rador). - Corespondentul agenției „Havas" transmite:

Ministerul afacerilor străine anunță că Turcia a recunoscut oficial guvernul generalului Franco.

Este prima recunoaștere a guvernului Franco ca guvern legal al Spaniei, de către un guvern făcând parte din Înțelegerea Balcanică.

Germania și România

de TANCRED CONSTANTINESCU
fost ministru

De câtva timp ziarele din diferite țări vorbesc de tendințele economică și politică asupra țărilor din sud-estul Europei, regiune în care se găsește și România.

Pe de altă parte, aceleași ziare anunță, în acelaș timp, că Anglia și Franța ar avea intenționea de a lua măsuri pentru a intensifica raporturile comerciale cu noi. Iată două știri din surse diferite, dar cari ne interesează de aproape.

In primul rând nu cred că poate fi întemeiată părerea că Germania ar avea tendințe de dominațiune asupra cuiva și mai ales asupra noastră. N'a avut asemenea tendințe mai înainte de 1914 când era mai puternică și mai bogată ca astăzi și când România era o țară mult mai mică. Altceva a contribuit în trecut și contribue și astăzi la răspândirea acestei păreri. Germania, stat bine condus economicește, are nevoie de schimburi comerciale favorabile: *să exporte produsele industrii sale contra produselor pe care le avem noi și de care are ea nevoie, cruțând cât mai mult devizele pe care le posedă și care-i sunt indispensabile pentru a importa din alte țări materiile prime trebuitoare industriilor sale.*

Ori, se întâmplă o mare potrivire între necesitățile de import ale României și între produsele pe care Germania le are de exportat. Schimbul care se făcea era firesc, și el poate avea loc și fără a fi necesară vreo influență politică sau de alt ordin. Aceasta era situațiunea înainte de război; așa este și va fi și acum.

Schimburile comerciale nu implică în mod absolut numai decât o tendință de dominațiune. Germania — care ne cunoaște bine — știe că România nu se poate înfeoda politicește, după realizarea idealului său național, în politica nici unei națiuni, după cum nu poate fi împotriva nici uneia din ele. România nu poate urmări decât apărarea hotarelor ei, rămânând perfect leală în raporturile sale externe.

Dar cum Germania nu are nevoie de toate produsele noastre agricole și de petrol, ne rămân destule cantități pentru comerțul cu alte țări, din care importăm, la rândul nostru, produsele lor de export de cari avem trebuință. Comerțul nostru cu alte țări, afară de Germania, nu e împiedecat de nimeni și de nimic. Am fi foarte fericiți ca Anglia, Franța, Italia și alte țări să intensifice relațiunile comerciale cu noi. Este și locul, avem și dorința și interesul. Pentru aceste motive, nu poate decât să ne mulțumească știrea — dacă e adevărată — că Anglia și Franța, către cari avem profunde și nestrămutate sentimente de recunoștință, urmăresc azi, mai mult decât în trecut, intensificarea raporturilor comerciale cu România.

Aceasta e situațiunea naturală în care ne găsim față cu marile popoare. Ea este, mai ales în ce privește Germania, urmarea firească a stării economice a Germaniei

(Continuare in pag. 2-a)

Cele dintâi ziare și gramatici românești din Transilvania

Ce scrie ziarul „Pester Lloyd" din Budapesta

de R. SEIȘANU

Inrt'un articol publicat în ziarul „Pester Lloyd" din Budapesta (N. cu data de 18 Februarie a. c.) sub titlul: „Cu prilejul intrării în al doilea secol dela apariția Gazetei Transilvaniei", se spune, că Românii din Transilvania ar trebui să fie recunoscători statului și poporului ungar, deoarece, grație influenței culturii maghiare și politicii tolerante a guvernelor din Budapesta, ei au putut să tipărească cele dintâi gramatici, dicționare, ziare și diferite alte publicațiuni literare, care au contribuit la dezvoltarea propriei lor culturi naționale.

Voind să pară și documentat, autorul articolului din „Pester Lloyd" precizează următoarele:

„Românii transilvăneni au fost cei dintâi, care au conceput în 1780 o gramatică metodică în limba lor; iar primul dicționar, ce a cuprins bogăția cuvintelor limbei române a fost editat și tipărit la Budapesta în 1825".

Cum Românii nu sunt nerecunoscători față de cei, care au contribuit, cu adevărat, la dezvoltarea culturii lor, în epoca renașterei naționale, e necesar să amintim câteva fapte, în legătură cu cele scrise de „Pester Lloyd".

Să începem cu presa românească de peste Carpați. Care au fost începuturile ei? Dr. Ioan Molnar (Moraru), român din regiunea Sibiului care a fost profesor de oculistică la Cluj, a încercat să scoată un ziar românesc pe la sfârșitul secolului al 18-lea, destinat conaționalilor săi din Transilvania și în special, țăranilor. Prima cerere de autorizare, ce a făcut-o dr. Molnar pentru tipărirea foii sale, a fost aprobată principial de guvernatorul Transilvaniei, Banffy; dar foaia anunțată n'a putut să apară. Dr. Molnar a formulat a doua cerere aceluiaș guvernator — care a fost respinsă. Atunci dr. Molnar, împreună cu Paul Iorgovici, s'au adresat Curței imperiale din Viena. In urma intervenției lui Banffy și această cerere a fost respinsă. Care au fost cauzele împotrivirii guvernatorului Transilvaniei, maghiarul Banffy, de a se tipări un ziar românesc în Transilvania, sau la Viena?

Ilarie Chendi, ocupându-se de această chestiune a scris, că în urma intervenției făcută la Viena de guvernatorul Transilvaniei, Banffy, „ziarul lui Molnar și Iorgovici n'a apărut. De astădată, deci, numai erau nevoile materiale la mijloc, ci puterea reacțiunei și a urei de rasă, care zădărnici întreprinderile de a întemeia un ziar românesc, — era teama ca nu cumva prin acest ziar ideile revoluționare, care aprinseseră deja flăcări puternice în occident să-și facă drum și la noi".

Pe când în aceeaș epocă apăreau în Transilvania, ziare germane; în Croația, ziare în limba croată; în Austria, ziare în limba sârbă; iar în Boemia, ziare în limba cehă, numai Românii din Transilvania nu aveau ziare în limba lor din cauza împotrivirii guvernatorului maghiar, Banffy.

Un alt român, Theodor Racoce, din Bucovina, pe când era translator, la Lemberg, a obținut în 1818 autorizația guvernatorului austriac al Galiției, să tipărească o gazetă românească și s'o răspândească în Transilvania. Autorizația cerută de Racoce a fost dată de guvernatorul Galiției; dar guvernatorul Banffy, al Transilvaniei, s'a opus ca ziarul românesc anunțat să fie răspândit în acest ținut, de oarece, pretindea el, „preoții români culți citesc ziare străine și n'au nevoe de unul românesc; iar preoții lipsiți de cultură ar putea să fie influențați într'o direcție ce nu poate conveni autorității supreme"...

Așa dar, iarăși împotrivirea lui Banffy a zădărnicit și încercarea lui Teodor Racoce de a scoate un ziar românesc destinat Românilor din Bucovina și din Transilvania.

In anul 1791, Samuel Micu voind să tipărească răspunsul la replica maghiară dată fai-

(Continuare in pag. 2-a)

Două submarine engleze impotmolite pe un banc de nisip

Londra, 22 (Rador). — *Două submarine, „Sun Fish" și „Sterlet" au rupt parâmele și au eșuat în timpul unei violente furtuni în rada Sandown, de pe insula Wight.'*

Un remorcher al amiralității și două vase de război stau în prealma lor.

Submarinele se află pe un banc de nisip și nu se află într'o primejdie imediată. Ele fac parte din flotila V de submersibile și au o deplasare de câte 670 tone.

*

Londra, 22 (Rador). — *La ora 9 și 45, azi dimineață, „Sterlet" a putut fi pus pe linia de plutire, datorită fluxului.*

Lucrările continuă pentru despotmolirea celui de al doilea submarin.

*

Londra, 22 (Rador). — *Submarinul 121 care se desprinsese Marți, din cauza mării agitate, de remorcherul său, pe coasta Scoției, a eșuat într'un mic golf al insulei Aran.*

Pe bordul submarinului nu se află nici un marinar.

—xX⊙●⊙Xx—

NOTE

Bărbați de pretutindeni, mulțumiți zeilor!...

Prudență, stai lângă mine, și tu, o, mare Zevs, ia-mă sub a ta ocrotire! Vreau să fac azi ceeace știu că n'ar fi trebuit să fac niciodată: vreau să vorbesc despre ceva mai adânc decât viața și decât moartea, — vreau să vorbesc despre modă, la femei...

De-ar fi să se curme firul vieții mele, și tot n'aș putea să tac ceeace ochii mei cu uimire au văzut și văd: Erà, ceeace am văzut eu, chipul unui desenator care, — căutând „modèle nouï" pentru sezonul de primăvară, — se inspirà privind un ghiveciu, făcut de un olar, apoi o cratiță de rântaș, apoi o ghiată scălciată cum poartă până și de copii cunoscutul Charlie Chaplin, și mai apoi un mănunchiu de zarzavat, cu morcovi și ridichi mici și cu mult pătrunjel, având deasupra și o păsărică...

Și mirându-mă eu foarte, cum de poate fi o modă ca aceasta, și mai tare m'am crucit când am ieșit pe uliți, de credeam că visez... Căci văzut-am, cu ochii mei, purtându-se pălării întru totul asemenea lucrurilor și verdețurilor pe cari mai sus le spuserăm...

Adusu-mi-am atunci aminte de ceeace spunea un prea cuminte om, — că totdeauna eleganța a fost simplitate și armonie, — și cum tot acela spunea că trebuie să fie undeva vreun suflet tare hain, care având ură mare pe femei, se răzbună pe ele într'acest crud chip, zicând că „creează modă nouă", numai să facă lumea să se uite lung la ele și cu greu să-și țină râsul...

Mult ar vrea cugetul meu să nu creadă aceasta. Și scriind ceeace scriu, știu că în zadar mă trudesc, căci dintr'ale sale greu iese o făptură, fiește-care totdeauna fiind cum îi este dat să fie.

Iar de-ar fi să mi se tragă mie, de aci, huiduirea în piață, ori moartea cu pietre, — ca a sfinților mucenici, — să se știe că nevinovat am murit, și până'n ceasul din urmă sufletul meu va striga: „Bărbați de pretutindeni, mulțumiți zeilor, căci din fericire, pentru noi nu este modă!". — *M. Negru*

SCRISORI DIN PARIS

D. Berard, ambasador la Burgos? — D. Albert Lebrun va pleca în curând la Londra

O poveste pur „parisiană"

de RENE SAIVE

Paris, Februarie

Evenimentele din Spania vor avea oare influență asupra alegerii prezidențiale din luna Aprilie? Este foarte posibil, dacă ținem seama de felul cum s'au angajat conversațiile între Paris și Burgos.

Mai întâi, a fost o călătorie particulară a d-lui Léon Berard, care, în calitate de senator al departamentului Basses-Pyrenées, s'a dus în Spania franchistă spre a stabili simple „raporturi de bună vecinătate".

D. Léon Berard a revenit în Franța. D-sa a avut lungi convorbiri cu d. Georges Bonnet, în urma cărora a plecat din nou la Burgos, însărcinat de astădată cu o misiune oficială.

Ce se va petrece acum?

„Oamenii bine informați" afirmă că d. Léon Berard va fi primul ambasador al Franței pe lângă guvernul naționalist. Evenimentele par, dealtfel, că întăresc acest pronostic.

Se știe apoi că d. Léon Berard a fost ispitit să-și pună candidatura la președinția republicii. Să fi renunțat, sau s'a lăsat convins? Totul arată că ilustrul academician se îndepărtează de ocuparea celui mai înalt post, aceasta pentru a se consacra exclusiv problemei spaniole.

Afară doar, dacă d. Léon Berard, reușind să rezolve dificila chestiune a relațiilor franco-franchiste, nu se va sluji de acest frumos succes, pentru a-și pune candidatura la președinția republicii.

Dar aceasta este o eventualitate care nu trebuie examinată pentru moment.

Vom adăoga totuși, că un nou nume sporește azi lista candidaților posibili la Elysée: numele d-lui Albert Sarraut, ministrul internelor. Firește, d. Albert Sarraut n'a făcut declarații publice. D-sa păstrează aceeaș rezervă ca d-nii Jannenay, Herriot, Paul Boncour, Pietri, etc. Dar se spune... se șoptește...

In sfârșit, viitorul ne va lămuri.

*

In vreme ce cercurile politice se frământă, în timp ce se discută șansele unora și ale altora, și se interpretează cuvintele, atitudinile și chiar tăcerile unora și altora, d. Albert Lebrun, care vede cu seninătate că în curând îi va expira mandatul, se pregătește să facă o frumoasă călătorie la Londra.

In adevăr, la 21 Martie, d. și d-na Lebrun vor înapoia vizita pe care le-a făcut-o anul trecut Regele George VI și Regina Elisabeta.

Va fi încăodată ocazia să se afirme trăinicia axei Paris-Londra, care, de câtva timp, trece prin Washington.

(Continuare in pag. 2-a)

Elevii școalei de agenți de circulație din Paris face exerciții în spatele catedralei Notre Dame